

**Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D.
Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici**

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. III. Defenduntur physicæ prædefinitiones ad quoscunque actus bonos?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

12. *Contrà est tertio.* Eò modò DEUS per suum decretum causat operationem creatam, & futura contingentia liberi arbitrii, quò modò illa videntur in sua essentia tanquam causa: sed videt illa in sua essentia tanquam causa physica; ergo etiam per suum decretum illa physice causat. Major est Doctoris Angelici admittit ab adversariis. Minor probatur. In tantum videntur futura contingentia in Divina essentia tanquam causa, in quantum continentur in illa; sed continentur in illa eminenter physice, tanquam ens participatum in ente primo imparticipato: ergo videntur in Divina essentia tanquam causa physica.

13. *Contrà est quarto.* Si efficacia decreti divini salvaretur per operationes causarum secundarum, prout substantes ordini Divinae providentiae, sequeretur, quòd DEUS futura contingentia certò videret in ipsis causis secundis proximis; consequens repugnat doctrinæ Angelicæ superius expositæ: ergo & antecedens. Sequela probatur. Sola coærvatio causarum secundarum absque aliquo per Divinam providentiam superaddito non habet infallibilem connexionem cum bona operatione: ergo in illa sola DEUS certò videre non potest determinationem humanæ voluntatis.

14. *Contrà est quinto.* Non habet majorem connexionem cum humana voluntate ad educendam bonam operationem causæ secundæ simul & conglobatim, quam seorsim sumptæ: ergo cum ex illis seorsim sumptis nulla probetur efficacia, neque à simul sumptis obtineri poterit. Antecedens probatur. Voluntas tant respectu omnium causarum simul sumptarum est indifferens, quam respectu singularum; ergo non est major ratio, cur à simul sumptis, quam à singulis tollatur illa indifferencia: sed nisi tollatur, h. e. in actum reducatur privativa voluntatis indifferencia, tandiu nulla datur erga illam efficacia: ergo neque per causas secundas simul sumptas obtinetur efficacia. Et sanè, quando DEUS Paulum momento convertit, quanam fuit coærvatio & attemperatio causarum secundarum? Nulla prolixè. Et tamen DEUS efficacissimè sine præjudicio libertatis fecit è nolente volentem.

Nihil ergo secundarum causarum acervatio facit ad efficaciam voluntatis Divinae; præsertim cum abstrahendum videatur, quòd Divina voluntas non nisi mediatis causis secundis, adeoque dependenter ab ipsis suum effectum & intentum consequi possit. De quo plura, ubi de gratia efficacis.

15. *Contrà est sexto.* Ordo Divinae providentiae requirit omnimodam & infinitam certitudinem: sed talis non est nisi physica & metaphysica, fundata in physica causalitate decretorum: ergo non sufficit causalitas moralis, sed physica requiritur. major in §. 4. sequenti probabitur.

§. III.

Defendantur physica prædeterminationes ad quoscunque actus bonos.

16. **CONCLUSIO I.** Divina decreta sunt efficaciter prædeterminativa omnium actuum bonorum non tantum supernaturalium, sed etiam naturalium.

lium. Hoc enim verò probant auctoritates S. Scripturæ & D. Augustini, quæ Divinae voluntatis efficaciam ad omnes actus bonos & honestos indifferenter extendunt. Ita in primis dicitur Pl. 113. omnia quaecunque voluit, fecit. Sed tenet DEUS omnes actus bonos & honestos etiam intra naturæ ordinem contentos; neque enim possunt subterfugere causalitatem causæ primæ: ergo & illos efficaciter voluit efficaciam non consequente, quippe jam impugnatâ, sed antecedente & intrinsecâ. Sic etiam Il. 14. universaliter. Dominus enim exercituum decrevit, & quis poterit infirmare? &c. Rom. 9. Voluntati enim eius quis resistit? quæ aliæque verba nec s. s. Interpretes, nec ipse Spiritus S. ad malos actus supernaturaliter bonos restringit.

Testimonia D. Augustini multa sunt & luculentissima pro nostra assertionem. Nam primò in l. de corr. & grat. cum ex præallegatis S. Scripturæ intulisset: *Non itaque dubitandum, voluntati DEI, qui in celo & in terra omnia quaecunque voluit, fecit, humanas voluntates non posse resistere, quæ minus ipse faciat, quod vult, &c.* - Suam sententiam confirmat exemplo electionis Saulis in Regem, ad quam DEUS corda Israhelitarum traxit, qui utique fuit actus ordinis naturalis. *Insuperius, inquit, egit, corde tenuit, corda movit, eosque voluntatibus eorum, quas ipse in illis operatus est, traxit, &c.* Secundò l. de grat. & libero arbitrii c. 20. dicit: *etiam voluntates illas, quæ conservant sæculi creaturam (quæ sunt ordinis naturalis) ita esse in DEI potestate, ut eas, quò voluerit, quando voluerit, faciat inclinari.* Atque huc adducit exempla illorum etiam malorum hominum, quorum DEUS voluntates ad intentos à se effectus produxit: ut in Abalone, quòd spreverit consilium Achitophel: *agendo in ejus corde, ut ita repudiaret: in corde Roboam, ut abjiceret consilium seniorum: in cordibus Philisthim & Arabum, ut eorum spiritus sulcicaret.* 2. Paral. c. 23. in Assuero, ut ejus cor hæteretur ad lenitatem. Esther. c. 14. *agit enim omnipotens DEUS in cordibus hominum etiam motum voluntatis eorum, ut per eos agat, quod per eos agere ipse voluerit.* loco citato c. 21.

Unde ratio assertionis nostræ est: quæcumque DEUS agit in tempore, illa efficaciter ab æterno decrevit efficaciam antecedente: nam, *quæcumque voluit, fecit.* Sed DEUS in tempore agit & movet voluntates hominum non tantum ad actus supernaturales, sed etiam ad aliquos naturales, ut ex dictis liquet: ergo DEUS ejusmodi actus efficaciter & antecedenter decrevit ab æterno.

CONCLUSIO II. Efficacia intrinseca & antecedens Divina voluntatis est efficacia physica causalitatis: adeoque decreta sunt physice prædeterminativa, & prædeterminantia. Ita non tantum contra defensores, sed etiam contra molliores impugnatores scientiæ mediæ communiter Thomistæ, quibuscum in hac parte sentit Illustrissimus Reding. q. 6. a. 5. contròv. 1. Veritas hujus assertionis, quæ specialiter elucidanda recurrit in Tract. de gratia, nunc breviter ostenditur in primis è script. ubi Prov. 21. dicitur: *sicut divisiones aquarum, ita cor Regis in manu Domini, quocunque voluerit, inclinabit.* 1. Reg. 10. *Inmutavit ei DEUS cor aliud*

aliud, ac tandem ex omnibus iis, quæ pro Augustiniana efficacia gratiæ in 1. 2. afferri solent, ut quod DEUS faciat, ut faciamus, ut in præceptis ejus ambulemus. Omnia in nobis operari & velle & perficere. Nos Spiritu DEI agi, voluntates nostras trahi, &c. Jo. 16. Ezech. 36. Isa. 26. Rom. 8. Philip. 2. Cant. 2. quæ omnia non moralem sed physicum influxum significant. Accedit expositio & authoritas SS. PP. præsertim S. Augustini, qui de grat. & libero arbit. hæc habet: *Facit, ut faciamus, præbendo vires efficacissimas voluntati nostræ. Ac rursus: Agit omnipotens DEVS in corde hominum etiam motum voluntatis eorum, ut per eos agat, quod per eos agere ipse voluerit.* l. de corr. & grat. inquit, *DEVM magis habere in sua potestate voluntates hominum, quam ipsi suas.* epist. 107. ad Vitalem. *Bonam voluntatem cujusque non invenit in corde, sed facit.*

His adde loca, quæ contra scient. med. supra produximus, cum aliis quamplurimis, quæ pro efficacia gratiæ afferuntur à Did. Alvar. l. 3. de auxil. grat. disp. 22. & à nobis loco citato adducuntur. Non tamen omnino prætereunda est gravis authoritas Catechismi Concil. Trid. qui 1. p. de prim. Symb. art. n. 22. pro physicis prædeterminationibus ita clarissime loquitur: *Non solum autem universa, quæ sunt, providentiâ suâ tueri atque administrat, verum etiam, quæ moventur & agunt aliquid, intimâ virtute ad motum, atque actionem ita impellit, ut quamvis causarum secundarum efficientiam non impediatur, præveniat tamen: cum ejus occultissima vis ad singula pertingat, & quemadmodum sapiens ait: attingit à fine utique ad finem fortiter, & disponit omnia suaviter.* Ita Catechismus.

Mens S. D. abunde constat ex iis testimoniis, quæ art. 1. §. 2. adduximus, ubi loquitur de physica applicatione virtutis activæ, & creaturas quascunque appellat secundos effectus, non certe in genere moris duntaxat, sed vel maxime in physico genere entis. Militat quoque pro physico decretorum influxu tota concatenatio & consequentia doctrinæ Thomisticæ; ut quod DEUS alia se non cognoscat in seipsis, sed in sua essentia tanquam medio cognito, speculo, & causa, tanquam in arte, per quam facta sunt: futura non cognosci nisi in determinatione causæ: effectum esse proprium effectum causæ primæ tanquam universalissimæ, &c.

19. Ratio est primò. Talis debet esse efficacia decretorum, ut per illam salvetur influxus causæ primæ in omne ens creatum: sed talis est sola efficacia physica: ergo Divina decreta debent habere efficaciam physicam. Major probatur. Causa prima tanquam actus purus & intelligentia spiritualissima, quidquid agit & operatur, id operatur intellectu & voluntate; ita, ut sua operatio ad extra in res creatas sit formaliter immanens, & tantum virtualiter transiens: ergo cum sit de ratione causæ primæ, ut influat in omnem creaturam, quæ essentialiter est ens ab alio, dependens à causa prima, necessariò debet efficacia decretorum esse commensurata influxui in omnem creaturam. Minor quoque probatur: Influxus physicus non provenit nisi ab efficacia physica causæ influentis: sed DEUS physicè influat in omne ens

creatum; nam ens creatum secundum esse suum physicum est ens ab alio, idque non per ordinem ad causam creatam, sed incretam, quæ sola est ens à se: ergo decreta voluntatis physica, à quibus provenit ille influxus, debent habere physicam efficaciam.

Secundò. De iis omnibus datur decretum physicè prædefinitivum DEI, ad quæ DEUS in tempore physicè præmoveret & prædeterminaret, sed ad futura contingentia, putà actus liberos nostræ voluntatis DEUS physicè præmoveret, & prædeterminaret: ergo de iis datur decretum physicè prædefinitivum. Major patet: quia quodcumque DEUS voluit, fecit; imò ut dictum, ipsius facere est velle, neque distinguitur æterna actio DEI ab ejus actu immanente. minor præter authoritates n. 16. allatas probatur ex natura & ratione causæ primæ, & entis creati. De ratione entis creati, & ab alio est, quod immediate dependeat à prævio & physico influxu causæ primæ, sed quilibet actus liber & determinatio causæ creatæ est ens creatum ab alio: ergo dependet à prævio influxu causæ primæ: quem respectu causarum liberarum & contingentium prædeterminationem, respectu aliarum præmotionem dicimus. Minor probatur: causalitas causæ est prior suo effectu; concursus DEI est causalitas causæ primæ: ergo est prior: ergo est influxus prævius. Cùmque sit causalitas causæ primæ non in ordine solum morali, sed physico, est concursus quoque & influxus physicus. Tandem nisi darentur tam prædefinitiones quàm prædeterminationes ex iis consequenter, tueret certitudo divine providentiæ ac prædestinationis: quia nullum foret medium, in quo scientia divina futura contingentia cerè videret posset, veluti supra ostendimus.

Neque recurras primò ad concursum indifferenter oblatum per decreta indifferentia; hæc enim in principio hujus articuli, in suo fonte rejecimus: neque secundò ad influxum physicum mediatum, mediante aliquâ causâ secundâ; nam iste non salvat conceptum entis ab alio, qui talis dicitur per oppositionem ad ens à se, & dependentiam ab influxu causæ creatantis universalissimæ, attingentis immediate universalissimum effectum, qui est ipsum esse rei.

CONCLUSIO III. *Est DEVS non prædefinitivus aut prædeterminet voluntatem creatam ad peccandum, tamen decreta prædefinitiva etiam physica efficaciam attingunt materiale seu actum peccati in ratione actus & entis.* Ita Schola S. D. contra plures extraneos.

Prior pars assertionis est doctrina fidei, peccatum quippe secundum suum formale significatum nominat defectum moralem irreducibilem in causam primam. Unde dicitur Plal. 5. *non enim DEVS volens iniquitatem in eis, & Jac. 1. odio sunt DEO impius & impietas ejus.*

Posterior pars probatur ratione jam indicatâ primò. De omni effectu physico creato datur decretum DEI prædefiniens: sed actus etiam peccaminosus secundum suum materiale, videlicet in ratione entis & actus, sunt effectus creati physici, habentque physicam entitatem: ergo de iis quo-

sub ratione entis & actus & in linea natura
decreto definiti.

Secundò. Quidquid in tempore dependet à
prævio physico influxu DEI, illud DEUS præde-
finit ab æterno; sed entitas actus mali in tempo-
re dependet à prævio influxu physico DEI: ergo
illam prædefinit DEUS ab æterno, minor probat-
ur, quidquid physicè producitur à causa secun-
da, dependet à prævio influxu physico DEI:
cuius omnis causa secunda in esse causæ secundæ &
principii actualis pendet à causa physico in-
fluxu DEI: sed actum & entitatem operationis
peccaminosæ in linea naturæ liberum arbitrium
tanquam causa secunda physicè producit: ergo
entitas operationis peccaminosæ in linea naturæ
pendet à prævio & physico influxu DEI: est enim
ut sic bonum transcendente, quod cum entitate
conjungitur, & sub sphaera omnipotentis Di-
vinæ continetur.

§. IV.

An prædefinitiones inducant fatalem
necessitatem?

23. Præcipua causa deferendi & impugnandi præ-
definitivam antecedentem, & intrinsecam ef-
ficaciam decretorum, fuit Recentioribus, quod
meruerent exinde fatalis necessitatis jugum liberis
cervicibus imponi, liberique arbitrii dominium
eventi: querela minime novâ, quippe jam à Se-
mipelagianis motâ adversus S. Augustinum in
epist. S. Prosperi. Sed quod ad nomen fati atti-
net, sciendum, posse illud in malo, æquè ac bo-
no sensu accipi. Priori modo accipiebant Gen-
tiles, qui hoc nomine inevitabilem necessitatem è
syderum influxu & positione descendente, at-
que humanis voluntatibus dominantem admittit.
Posteriori & bono sensu accipitur pro infallibili
ordine Divinae providentiæ, fundato in anteceden-
ti efficacia decretorum.

24. In quo sensu SS. DD. fatum non omnino re-
spuunt. Ita D. Augustinus l. 5. de Civit. c. 9.
Si mihi fati nomen alicui rei adhibendum placeret,
magis dicerem, esse fatum inferioris, potentioris
voluntatis, qui cum habet in sua potestate. Boe-
tius 4. de consolatio, prola. 7. Ordo fatalis ex pro-
videntia simplicitate procedit. & prosa. 4. Series
fati celum & sidera movet, elementa in se invicem
terminat, & alterna format transmutatione. Hoc
autem formatumque hominum indissolubili causarum
conexione constringit. & l. 5. prosa. 7. dicit, quod
varias causas in unum effectum consuere faciat or-
do ille inevitabili connexionem procedens, qui de pro-
videntia fonte descendens, cuncta suis locis, tempo-
ribusque disposuit. Angelicus Doctor i. p. q. 116.
a. 4. priora Boetii verba exponens, admittit, omnia
illa, que sunt mediantibus causis secundis, sub fa-
ti serie contineri. Et eadem q. a. 1. In quantum
omnia, que hic aguntur, Divina providentia sub-
ducuntur, tanquam per eam præordinata & quasi
prælocuta, fatum ponere possumus: licet hoc nomi-
ne Sancti Doctores non recusaverint, propter eos,
qui ad vim positionis syderum hac nomina detor-
quebant.

25. Ratio quoque suffragatur: Fati nomine rectè
& Catholicè intelligitur series causarum secunda.
R. P. Mezg. Theol. Schol. Tom. 1.

rum, in se quidem mobilis, & mutabilis; im-
mobilis tamen & immutabilis, prout subest or-
dini Divinae providentiæ; in qua omnia futura
in tempore, sunt ab æterno dicta & dictata, vel
ut S. D. citatus loquitur, prælocuta, unde & fa-
tum à fando dicitur: sed datur ejusmodi immo-
bilis series causarum; unde dicitur Psal. 61,
semel, h. e. ut exponit Illustrissimus Reding,
immobiler locutus est DEVS, de quo proinde
dictamine & lege æterna, unum jota aut unus
apex non præteribit, donec omnia fiant. Ibi con-
tinetur numerus mensurum nostrorum, qui præ-
teriri non poterunt: ibi omnia constituta in nu-
mero, pondere & mensura. ibi omnes capilli ca-
pitis nostri numerati sunt. ibi continentur omnes
humanae voluntatis deliberationes & resolutio-
nes, cujus velle & operari, ita DEUS prædeter-
minat, ut tamen electivum ac dominativum
operandi modum haudquaquam impediatur, sed ex
se profundat, causet, & promovendo promo-
veat: unde tamen, quod DEUS ab æterno de-
crevit & præordinavit, fieri necesse sit, quia ta-
men, ut loquitur S. Anselmus, quod DEUS
liberè, & per ipsam voluntatis electionem fieri
voluit, etiam hoc libero modo fieri necesse est,
non propterea humana voluntati imponitur ali-
qua fatalis, h. e. absoluta operandi necessitas;
sed omnis ista necessitas est solummodo condi-
tionata, & necessitas infallibilitatis ac conse-
quentiæ; quæ nequam libertati præjudicium
infert.

§. V.

Calumnia Calvinismi depellitur.

NON acquiescunt prædictis Adversarii, sed 26.
Nepersuadere conantur per decreta physicè
prædeterminantia imponi absolutam necessita-
tem voluntati, & Petrus quidem Fulienfis Tho-
mistam hanc doctrinam ex intimis D. Augu-
stini & Angelici Doctoris fundamentis extra-
ctam Calvinianæ necessitatis fulgine denigrare
nititur, quasi solo vocis sono diversam, reipsâ
eandem cum fallis Calvinii dogmatibus. Jose-
phus de Vita apud Henricum à S. Ignatio dicit
Thomistæ loqui paradoxa & repugnantia, dum
asserunt præmotione antecedente & physicâ
causari liberum modum operandi: est enim,
inquit, antithesis & repugnantia in terminis,
causari præmotione libertatem, quæ præmo-
tione ne quidem integra relinquitur. Ajunt
insuper, peti principium, & responderi per
id, quod est in questione, quando arguenti,
suppositio antecedens & impedibilis physica cau-
salitatis destruit libertatem, distinctio reponi-
tur; suppositio antecedens physica causalitatis
ex causa secunda provenientis; quæ non in se
continet, adeoque nec potest profundere mo-
dum libertatis; concedo. Suppositio physica
causalitatis causa primæ, quæ uti in se conti-
net, sic & potest profundere modum liberta-
tis, sic nego. Ecce, inquit, hoc ipsum
est, de quo controvertimus; cur efficax & an-
tecedens morio causalitatis à causa prima descen-
dens non destruat libertatem?

Y

Ita